

ÚSTAVA KRÁLOVSTVÍ ŠPANĚLSKO

z 29. prosince 1978 (stav k 31. 1. 2003)

PREAMBULE

Španělský národ veden přáním zavést spravedlnost, svobodu a bezpečnost a podporovat blaho všech svých občanů, vyhláší jako výraz své suverenity svou vůli:

Zajistit v rámci ústavy a zákonů a na základě spravedlivého hospodářského a sociálního řádu demokratické soužití.

Upevnit právní stát, který zajišťuje zákonnost jako výraz vůle lidu.

Chránit všechny Španěly a národy ve Španělsku při výkonu lidských práv a v péči o vlastní kulturu a tradice, řeč a instituce.

Podporovat pokrok kultury a hospodářství, aby byly zajištěny důstojné podmínky života pro všechny. Zřídit pokrokovou demokratickou společnost. Spolupůsobit při posilování mluvných vztahů mezi všemi národy země, založených na úspěšné spolupráci.

Jako výraz těchto snah usnáší se Cortes a ratifikuje španělský lid tuto ÚSTAVU:

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1.

(1) Španělsko se ustavuje jako demokratický a sociální právní stát a hlásí se ke svobodě, spravedlnosti, rovnosti a politickému pluralismu, jako nejvyšší hodnotám svého právního řádu.

(2) Španělský lid, z něhož vychází veškerá státní moc je nositelem národní suverenity.

(3) Politickou formou španělského státu je parlamentní monarchie.

Čl. 2.

Ústava je založena na nezrušitelné jednotě španělského národa, společně a nedělitelně vlasti všech Španělů; uznává a zaručuje právo na autonomii národností a regionů, z nichž se skládá a na vzájemnou jejich solidaritu.

Čl. 3.

(1) Kastilština je úředním státním jazykem. Všichni Španělé mají povinnost ji znát a právo ji používat.

(2) Ostaraní jazyky Španělska jsou v autonomních společenstvích a podle jejich příslušných statutů rovněž úředními jazyky.

(3) Bohatsví jazykových rozmanitostí Španělska je kulturním statkem, hodným zvláštního uznání a ochrany.

Čl. 4.

(1) Španělskou vlajku tvoří tři podélné pruhy: červený, žlutý, červený; žlutý pruh má dvojitou šířku každého červeného.

(2) Autonomní statuty mohou přiznat autonomním společenstvím vlastní vlajky a znaky. Vyvěšují se na veřejných budovách a při oficiálních příležitostech spolu se španělskou vlajkou.

Čl. 5.

Hlavním městem státu je Madrid.

Čl. 6.

Politické strany jsou výrazem politického pluralismu, spolupůsobí při tvorbě a projevu vůle lidu a jsou hlavními nástroji politické účasti. Jejich zakládání a výkon jejich činnosti jsou v rámci ústavy a zákonů svobodné. Jejich vnitřní struktura a způsoby činnosti musí být demokratické.

Čl. 7.

Odborová sdružení pracujících a zaměstnavatelské svazy přispívají k obraně a podpoře svých hospodářských a sociálních zájmů. Jejich zakládání a výkon jejich činnosti jsou v rámci ústavy a zákonů svobodné. Jejich vnitřní struktura a způsoby činnosti musí být demokratické.

Čl. 8.

(1) Branné síly, složené z pozemního vojska, námořnictva a letectva, mají za úkol zaručit suverenitu a nezávislost Španělska a jeho územní nedotknutelnost a bránit ústavní řád.

(2) Organickýn zákonem se upravují základy vojenské organizace v souladu se zásadami této ústavy.

Čl. 9.

(1) Občané a veřejná moc podléhají ústavě a ostatnímu právnímu řádu.

(2) Veřejné moci přísluší vytvořit podmínky, aby svoboda a rovnost jednotlivce, jakož i skupin k nimž náleží byly reálné a účinné, odstraňovat překážky, jež brání a stěžují její plný rozvoj a podporovat účast všech občanů na politickém, hospodářském, kulturním a společenském životě.

(3) Ústava zaručuje zásadu zákonnosti, hierarchii norem, veřejnost norem,

zákaz zpěčné účinnosti těch sankčních ustanovení, která jsou pro práva jednotlivce nepřiznatelnější nebo restriktivnější, jakož i zákaz lhbouvlé veřejné moci.

TITUL I

Základní práva a základní povinnosti

Čl. 10.

(1) Důstojnost člověka, neporušitelná práva, jež jsou jí vlastní, svobodný rozvoj osobnosti, dodržování zákona a práv druhých jsou základy politického zřízení a sociálního míru.

(2) Normy, které se týkají základních práv a základních svobod uznaných ústavou, musí být vykládány v souladu se Všeobecným prohlášením lidských práv a s mezinárodními smlouvami a dohodami, které Španělsko v těchto záležitostech ratifikovalo.

Kapitola I Španělé a cizinci

Čl. 11.

(1) Španělská státní příslušnost se získává, ponechává a odnímá na základě ustanovení zákona.

(2) Žádný rodilý Španěl nemůže být zbaven své státní příslušnosti.

(3) Stát může s iberoamerickými zeměmi nebo těmi zeměmi, jež jsou spojeny se Španělskem zvláštními vztahy, uzavírat smlouvy o dvojím státním občanství. V těchto zemích mohou Španělé získat postavení občana, aniž by ztratili svou státní příslušnost získanou narozením i tehdy, když příslušné země svým občanům toto vzájemné právo neposkytují.

Čl. 12.

Všichni Španělé nabývají plnoletosti od 18 let.

Čl. 13.

(1) Cizinci požívají ve Španělsku podle ustanovení smluv a zákona veřejné svobody, které zaručuje tento titul ústavy.

(2) Nositeli práv stanovených v čl. 23 jsou pouze Španělé, s výjimkou toho, co je stanoveno smlouvou nebo zákonem a při dodržení vzájemnosti ve věci aktivního a pasivního volebního práva při obecných volbách.

(3) Vydání do ciziny lze uskutečnit pouze na základě smlouvy nebo zákona za předpokladu principů vzájemnosti. Vydání do ciziny se nevztahuje na politické přičiny, jako takové však neplatí teroristické činy.

(4) Zákon stanoví podmínky, za nichž mohou občané jiných zemí a osoby bez státní příslušnosti ve Španělsku požívat právo azylu.

Kapitola II Práva a svobody

Čl. 14.

Všichni Španělé jsou si před zákonem rovni a nikdo nesmí být znevýhodněn anebo zryhrodněn pro svůj původ, svou rasu, své pohlaví, své náboženství, své názory anebo jinou osobní nebo sociální okolnost.

Oddíl I – Základní práva a veřejné svobody

Čl. 15.

Každý má právo na život a na tělesnou a duševní nedotknutelnost; nikdo nesmí být vysřaven týrání nebo trestím nebo zacházen, jež jsou lidské nebo ponižující. Trest smrti je zrušen s výjimkami, jež mohou stanovit vojenské trestní zákony pro případ války.

Čl. 16.

(1) Svoboda světového názoru, náboženství a kultu pro jednotlivce i pro společenství je zaručena; ve svých vnějších projevech je omezena pouze zákonem chráněnou nezbytností udržování veřejného pořádku.

(2) Nikdo nesmí být nucen k tomu, aby sdělil svůj světový názor, své náboženství nebo svou víru.

(3) Státní náboženství je nepřipustné. Veřejná moc bere ohled na náboženské názory španělské společnosti a udržuje příslušně kooperativní vztahy ke katolické církvi a jiným konfesím.

Čl. 17.

(1) Každý má právo na svobodu a bezpečnost. Zbavit svobody lze pouze v případech a způsobem, jež jsou stanoveny zákonem a při dodržení ustanovení tohoto článku.

(2) Předběžné zadržení nesmí trvat déle, než je to absolutně nezbytné pro vyšetření, které vede k objasnění věcných souvislostí; v každém případě musí být zadržený nejpozději po 72 hodinách propuštěn nebo předán soudnímu orgánu.

(3) Každá zadržovaná osoba musí být neprodleně a srozumitelným způsobem informována o svých právech a o důvodu svého zadržení; nesmí být nucena

k výpovědi. Podle ustanovení zákona se zadrženému zaručuje účast jeho právního zástupce při policejním a soudním vyšetřování.

(4) Zákon upraví procesní postup Habeas Corpus, podle něhož musí být každá protiprávně zadržaná osoba neprodleně předvedena soudci. Zákon stanoví také horní hranici doby pro trvání vyšetřovací vazby.

Čl. 18.

(1) Každý má právo na čest, na osobní a rodinné soukromí a právo na vlastní výraz své osobnosti.

(2) Obydlí je nedotknutelné. Vstup nebo prohlídka nesmí se uskutečnit bez souhlasu majitele nebo bez soudního rozhodnutí, pokud nejde o případ dopadení při činu.

(3) Tajemství dopravovaných zpráv, zejména poštovní, telegrafní a telefonní tajemství se zaručuje, pokud nerozhodne soud jinak.

(4) Zákon omezuje užití informatiky tak, aby byly zajištěny čest, jakož i osobní a rodinné soukromí občanů a plný výkon jejich práv.

Čl. 19.

Španělé mají právo na svobodnou volbu místa bydliště a na volný pohyb na výsosném území státu.

Rovněž mají právo v souladu se zákonnými ustanoveními svobodně přicestovat do Španělska a vycestovat ze Španělska. Toto právo nelze omezit z politických nebo ideologických důvodů.

Čl. 20.

(1) Tato práva se uznávají a chrání:

a) právo na svobodný výraz a šíření myšlenek a názorů sloven, písmem nebo jakýmkoli jiným prostředkem;

b) právo na literární, uměleckou, vědeckou a technickou produkci a tvorbu;

c) právo na svobodu učení;

d) právo na svobodné a pravdivé zpravodajství, jakož i jeho sledování pomocí kteréhokoli sdělovacího prostředku. Zákon upravuje při výkonu těchto práv, právo odvolat se na důvody svého svědomí a na tajemství spojená s výkonem povolání.

(2) Výkon těchto práv nesmí být omezen žádnou předcházející cenzurou.

(3) Zákon upravuje organizaci a parlamentní kontrolu prostředků sociální komunikace, závislých na státu nebo některé veřejné instituci a zaručuje vy-

znamným sociálním a politickým skupinám přístup k takovým prostředkům, a to při respektování pluralismu společnosti a různosti jazyků ve Španělsku.

(4) Tyto svobody mají své meze v dodržování práv uznaných v tomto titulu, v předpisech zákonů, které je upravují a zejména v právu na čest, na soukromí a v právu na vlastní výraz své osobnosti a v právu na ochranu mládeže a dětí.

(5) Zabavení publikací, zvukových záznamů a jiných projevů informace smí být provedeno pouze na základě soudního rozhodnutí.

Čl. 21.

(1) Právo na pokojně a neozbrojeně shromažďování se uznává.

Výkon tohoto práva nevyžaduje žádného předchozího schválení.

(2) O shromážděních na veřejných místech a o demonstracích musí být předem informován příslušný úřad. Tento může vyslovit zákaz pouze lze-li odůvodněně předpokládat porušení veřejného pořádku s nebezpečím pro osoby anebo majetek.

Čl. 22.

(1) Uznává se právo vytvářet sdružení.

(2) Sdružení, jejichž cíle nebo prostředky porušují trestní zákony, jsou protizákonná.

(3) Sdružení založená podle tohoto článku musí se zapsat do registru, jehož jediným účelem je zveřejnění.

(4) Sdružení mohou být rozpuštěna nebo jejich činnost může být zastavena pouze na základě odůvodněného soudního rozhodnutí.

(5) Tajné spolky a paramilitaristická sdružení jsou zakázány.

Čl. 23.

(1) Občané mají právo účastnit se na veřejných záležitostech přímo nebo svými zástupci, kteří jsou svobodně voleni v pravidelných všeobecných volbách.

(2) Stejně tak mají právo na přístup k veřejným funkcím a úřadům při dodržení podmínky rovnosti a v souladu se zákonnými předpisy.

Čl. 24.

(1) Všechny osoby mají při uskutečňování svých zákonných práv a zájmů právo na účinnou ochranu ze strany soudců a soudů; v žádném případě nesmí být nikdo zbaven obrany.

(2) Stejně právo mají všichni na zákonného soudce, určeného zákonem, na

obranu a účast právního zástupce, na informaci o žalobě, jež je proti nim vznesena, na veřejný proces bez zbytečných prodlení a se všemi zárukami, na použití náležitých důkazních prostředků ke své obhajobě, na právo nevyprovdat proti sobě samému, na to, nepřiznat svou vinu a na presumpci neviny. Zákon upravuje případy, v nichž je vyloučena povinnost vyprovdat o domnělých trestných činech z důvodu příbuzenství nebo rajemství na základě výkonu povolání.

Čl. 25.

(1) Nikdo nesmí být odsouzen nebo potrestán za jednání nebo opomenutí, které v době svého spáchání podle platného právního řádu nebylo žádným zločinem, žádným přičinem anebo žádným přestupkem.

(2) Tresty odnětí svobody a bezpečnostní opatření směřují k převýchově a opětovnému sociálnímu začlenění a nesmějí spočívat v nucených pracích. Osoby odsouzené k trestu odnětí svobody požívají při výkonu trestu základní práva podle tohoto oddílu s výjimkou těch, jež jsou výslovně omezena obsahem trestního rozsudku, smyslem trestu a zákonem o výkonu trestu. Má vždy právo na placenou práci a na odpovídající služby sociálního pojištění, jakož i na přístup ke kultuře a na plný rozvoj své osobnosti.

(3) Civilní správa nesmí vyhlásit žádné sankce, jež by obsahovaly přímo nebo podřídně odnětí svobody.

Čl. 26.

Čestné soudy v oblasti civilní správy a svazů organizovaných podle povolání jsou nepřipustné.

Čl. 27.

(1) Všichni mají právo na vzdělání. Svoboda výuky se uznává.

(2) Cílem vzdělání je plný rozvoj lidské osobnosti při respektování demokratických zásad soužití, jakož i základních práv a základních svobod.

(3) Veřejná moc zaručuje právo rodičů na náboženskou a morální výchovu svých dětí, jež je v souladu s vlastním přesvědčením.

(4) Základní školní vzdělání je povinné a bezplatné.

(5) Veřejná moc zaručuje právo všech na vzdělání prostřednictvím obecných programů výuky, za účinné účasti všech dotčených oblastí a prostřednictvím zřizovaných škol.

(6) Ryzičským a právníckým osobám se přiznává svoboda založit v rámci dodržování ústavních principů střediska výuky.

(7) Učitelé, rodiče a případně i žáci se podle ustanovení zákona podílejí na kontrole a vedení všech škol, vydržovaných z veřejných prostředků.

(8) Veřejná moc, dozírá nad vzdělávacím systémem a sjednocuje jej při provádění zákonů.

(9) Veřejná moc podporuje školy, jež splňují podmínky stanovené zákonem.

(10) Autonomie univerzit se uznává za podmíněk stanovených zákony.

Čl. 28.

(1) Všichni mají právo se svobodně odborově organizovat. Zákon může upravit omezení nebo výjimky ve výkonu těchto práv pro branné síly, vojenské instituce nebo ostatní tělesa podléhající vojenské kázní. Zákon upravuje rovněž zvláštní podmínky výkonu tohoto práva pro osoby činné ve veřejných úřadech. Odborová svoboda zahrnuje právo zakládat odbory a připojit se k některým z nich podle své volby, jakož i právo odborů vytvářet střechové svazy, zakládat mezinárodní odborové organizace nebo k takovým přistupovat. Nikdo nesmí být nucen ke vstupu do odborů.

(2) Uznává se právo zaměstnanců na srážku k obraně svých zájmů. Zákon, upravující toto právo, stanoví potřebné záruky pro to, aby byl zajištěn chod základních služeb.

Čl. 29.

(1) Všichni Španělé mají právo jednotlivě nebo společně písemně předkládat petice ve formě zákonem předepsané a s důsledky stanovenými zákonem.

(2) Příslušníci branných sil, vojenské instituce nebo jiná tělesa podřízená vojenské kázní smejí toto právo vykonávat pouze jednotlivě a na základě zvláštních zákonů.

Oddíl 2 – Práva a povinnosti občanů

Čl. 30.

(1) Španělé mají právo a povinnost Španělsko bránit.

(2) Zákon stanoví vojenské povinnosti Španělů a upravuje s potřebnými garancemi odmítnutí branné služby z důvodů svědomí, jakož i další důvody pro osvobození od branné povinnosti, přičemž může být případně stanovena sociální náhradní služba.

(3) Ke splnění účelů, jež jsou v zájmu společnosti, může být zřízena civilní služba.

(4) Zákonem mohou být upraveny povinnosti občanů v případě vážného ohrožení, katastrofy nebo veřejného neštěstí.

Čl. 31.

(1) Všichni přispívají na úhradu veřejných výdajů podle svých hospodářských možností a prostřednictvím spravlivého a na zásadách rovnosti a progresivnosti spočívajícího daňového systému, který nesmí mít v žádném případě konfiskační povahu.

(2) Veřejné výdaje směřují ke spravlivému rozdělení veřejných prostředků; jejich programování a provádění se uskutečňuje podle kritérií efektivity a hospodárnosti.

(3) Osobní nebo majetkové služby veřejného charakteru lze stanovit pouze na základě zákona.

Čl. 32.

(1) Muž a žena mají právo uzavřít manželství na základě plně rovnoprávnosti.

(2) Zákon upravuje formy manželství, věk a další předpoklady pro uzavření manželství, práva a povinnosti manželů, jakož i důvody pro rozvod a rozlišení jejich účinky.

Čl. 33.

(1) Uznává se právo na soukromé vlastnictví a dědičné právo.

(2) Sociální funkce těchto práv omezuje v souladu se zákony jejich obsah.

(3) Nikdo nesmí být zbaven svého majetku a svých práv s výjimkou oprávněných důvodů veřejného užítku nebo společenského zájmu, a to na základě odpovídajícího odškodnění v souladu se zákony.

Čl. 34.

(1) Právo zakládat nadace pro účely, jež jsou v obecném zájmu, se v míře stanovené zákonem uznává.

(2) Pro nadace platí ustanovení čl. 22 odst. 2 a 4.

Čl. 35.

(1) Všichni Španělé mají povinnost pracovat a právo na práci, na svobodnou volbu povolání nebo úřadu, na postupu na základě své práce a na odměně, jež je dostatečná pro uspokojení jejich potřeb a potřeb jejich rodiny. V žádném případě nesmí dojít k diskriminaci z důvodu pohlaví.

(2) Postavení pracujících upravuje zákon.

Zákon upravuje zvláštnosti právního uspořádání komor, reprezentujících jednotlivá povolání a výkon povolání s nimi spojených. Vnitřní struktura a způsob práce těchto komor musí být demokratické.

Čl. 37.

(1) Zákon zaručuje právo na kolektivní jednání mezi zástupci zaměstnanců a zaměstnavatelů, jakož i závaznost jejich dohod.

(2) Právo zaměstnanců a zaměstnavatelů použít kolektivní opatření pracovního boje se uznává. Zákon, který upravuje výkon tohoto práva, stanoví, s výjimkou případných omezení, potřebné záruky pro zajištění výkonu služeb podstatných pro společnost.

Čl. 38.

Svoboda podnikání v rámci tržního hospodářství se uznává. Veřejná moc zajišťuje a chrání její výkon a udržení produktivity v souladu s obecnými požadavky hospodářství a případně plánování.

Kapitola III

Yždčí principy sociální a hospodářské politiky

Čl. 39.

(1) Veřejná moc zajišťuje sociální, hospodářskou a právní ochranu rodiny.

(2) Veřejná moc zajišťuje rovněž plnou ochranu dětí, jež jsou si bez ohledu na jejich původ rovní a ochranu matek bez ohledu na jejich rodinný stav. Zákon umožňuje přezkoumání otcovství.

(3) Rodiče musí poskytovat podporu všeho druhu svým manželským i nemanželským dětem až do jejich plnoletosti, jakož i ve všech ostatních zákonných stavech stanovených případech.

(4) Děti požívají ochrany stanovené v mezinárodních smlouvách, jejichž cílem je ochrana jejich práv.

Čl. 40.

(1) Veřejná moc podporuje v rámci politiky hospodářské stability podmínky, příznivé pro sociální a hospodářský pokrok a pro spravlivější rozdělování regionálního a osobního příjmu. Sleduje zejména politiku orientovanou na plnou zaměstnanost.

(2) Veřejná moc podporuje rovněž politiku, zajišťující výchovu k povolání a přeskolování; doznává nad bezpečností a hygienou na pracovišti a zaručuje

potřebné zoražení omezením pracovní doby, jakož i pravidelnou placenou dovolenou a podporou vhodných rekreačních středisek.

Čl. 41.

Veřejná moc udílí veřejný systém sociálního zabezpečení pro všechny občany, který zaručuje dostatečnou pomoc a výpomoc v nouzi, především pro případ nezaměstnanosti. Pomoc a dodatečná výpomoc je volná.

Čl. 42.

Stát dozorá zejména nad ochranou hospodářských a sociálních práv španělských pracujících v zahraničí a orientuje svou politiku na jejich návrat.

Čl. 43.

- (1) Právo na ochranu zdraví se uznává.
- (2) Veřejné moci přísluší organizace a ochrana veřejného zdraví prostřednictvím preventivních opatření, poskytováním pomoci a potřebných služeb. Zákon stanoví odpovídající práva a povinnosti všech.
- (3) Veřejná moc podporuje zdravotní výchovu, tělesnou výchovu a sport, jakož i vhodné využití volného času.

Čl. 44.

- (1) Veřejná moc podporuje a chrání přístup ke kultuře, na niž má každý právo.
- (2) Veřejná moc podporuje vědu, jakož i vědecký a technický výzkum v souladu s obecným zájmem.

Čl. 45.

- (1) Všichni mají právo užívat prostředí, jež podporuje rozvoj osobnosti, jakož i povinnost toto prostředí udržovat.
- (2) Veřejná moc dozírá nad rozumným využíváním veškerého přirodního bohatství s cílem ochrany a zlepšování životních hodnot a udržování a obnovy životního prostředí. Přitom se opírá o nezbytnou kolektivní solidaritu.
- (3) Pro poklesky proti ustanovením předchozího odstavce stanoví zákon trestněprávní nebo případně správní sankce, jakož i povinnost nahradit způsobenou škodu.

Čl. 46.

Veřejná moc zajišťuje udržování a podporuje obohacování historického, kulturního a uměleckého dědictví národů Španělska a věcných hodnot, jež jsou jeho součástí bez ohledu na právní režim posavení a titul. Trestní zákon postihuje každý přečin proti tomuto kulturnímu dědictví.

Čl. 47.

Všichni Španělé mají právo na dstojný a přiměřený byt. Veřejná moc pro-sazuje potřebné předpoklady a stanoví přiměřené předpisy pro účinné užití tohoto práva. Upravuje užívání půdy v obecném zájmu a tak, aby bránila spe-kulaci.

Společnost se podílí na růstu hodnot, vyvrážených veřejnou byrovou vý-stavbou.

Čl. 48.

Veřejná moc podporuje předpoklady pro svobodnou a účinnou účast mlá-deže na politickém, sociálním, hospodářském a kulturním rozvoji.

Čl. 49.

Veřejná moc sleduje politiku prevence, péče, rehabilitace a začlenování tě-lesně a duševně postižených, jimž věnuje zvláštní pozornost, kterou potřebují a poskytuje jim zvláštní ochranu při uplatňování práv, která tento titul posky-tuje všem občanům.

Čl. 50.

Veřejná moc zaručuje občanům na odpočinku hospodářsky dostatečný příjem přiměřenými a pravidelně aktualizovanými dýchody. Kromě toho podporuje nezávisle na rodinných povinnostech jejich blaho systémem social-ní pomoci, se zřetelem na jejich zvláštní zdravotní, bytové, kulturní problémy a na využití volného času.

Čl. 51.

- (1) Veřejná moc zajišťuje ochranu spotřebitelů a uživatelů tím, že chrání účinnými opatřeními jejich bezpečnost, zdraví a jejich legitimní hospodářské zájmy.
- (2) Veřejná moc podporuje informovanost a výchovu spotřebitelů a uživa-telů, jakož i jejich organizací; tyto jsou slyšeny podle ustanovení zákona při všech otázkách, jež se jich týkají.
- (3) Zákon upravuje v rámci ustanovení odstavce 1 a 2 vnitřní obchod a po-volovací řád pro obchodní zboží.

Čl. 52.

Zákon upravuje posavení svazů, organizovaných podle povolání, přispíva-jících k obraně svých vlastních hospodářských zájmů. Jejich vnitřní struktura a jejich způsoby činnosti musí být demokratické.

Kapitola IV
Záruky základních svobod a základních práv

Čl. 53.

(1) Práva a svobody uznané kapitolou II tohoto titulu zavazují veřejnou moc. Práva a svobody jsou chráněny podle ustanovení čl. 161 odst. 1 b). Jejich výkon může být upraven pouze zákonem, který musí respektovat v každém případě podstatu jejich obsahu.

(2) Prostřednictvím řízení před řádnými soudy, které spočívá na zásadách preference a procesní úplnosti, jakož i případně prostřednictvím ústavní stížnosti k ústavnímu soudu, může každý občan dosáhnout ochrany svobod a práv uznaných čl. 14 a oddílem 1 kapitoly II. Ústavní stížnost je použitelná v případě odmítnutí vojenské služby z důvodů svědomí podle čl. 30.

(3) Základem pozitivního zákonodárství, nalézání práva a jednání veřejné moci je uznání, respektování a ochrana zásad uvedených v kapitole III. Mohou být uplatněny pouze před řádnými soudy v souladu s příslušnými zákony.

Čl. 54.

Organický zákon upravuje zřízení Obháje lidu (Defensor del Pueblo), který jako vysoký zmocněnec Cortes generales je jimi jmenován s pověřením ochrany práv, obsažených v tomto titulu. Pro plnění svých úkolů může dozorovat nad činností správy a podávat o tom parlamentu zprávu.

Kapitola V

Zrušení práv a svobod

Čl. 55.

(1) Práva uznaná v člancích 17, 18 odst. 2 a 3, v článku 19, 20 odst. 1 a) a d), jakož i 5, článku 21, 28 odst. 2 a článku 37, odst. 2 mohou být zrušena, je-li usneseno vyhlášením výjimečného stavu nebo stavu obléžení podle ustanovení ústavy. Článek 17 odst. 3 je z toho při vyhlášení výjimečného stavu vyloučen.

(2) Organický zákon může stanovit způsob provedení a případy, v nichž mohou být zrušena práva uznaná ve člancích 17 odst. 2 a 18 odst. 2 a 3 pro určité osoby v souvislosti s vyšetřováním činnosti ozbrojených skupin nebo teroristických živlů, a to individuálně a při potřebné soudní součinnosti a při přiměřené parlamentní kontrole.

Neodůvodněné použití nebo zneužití oprávnění poskytnutých organickým

zákonem má za následek, jakožto porušení zákony uznaných práv a svobod, trestněprávní odpovědnost.

TITUL II

Koruna

Čl. 56.

(1) Král jako hlava státu, symbol jeho jednoty a trvalosti, je arbitrem, který bdí nad řádným chodem institucí, jako nejvyšší představitel zastupuje španělský stát v mezinárodních vztazích, především s oněmi národy, jež tvoří se Španělskem historické společenství, a vykonává funkce, které mu ústava a zákony výslovně světuji.

(2) Je nositelem titulu Král Španělska a může používat další tituly, příslušející Koruně.

(3) Osoba krále je nedotknutelná a nemůže být pohánána k zodpovědnosti. Opatření krále podléhají vždy kontrastigaci ve formě předepsané článkem 64 a jsou bez tohoto spolupodpisu neplatná; výjimku z toho tvoří ustanovení čl. 65 odstavce 2.

Čl. 57.

(1) Korunu Španělska dědí potomci Jeho Velčenstva Dona JUANA CARLOSE I. DE BORBON, legitimního dědice historické dynastie. Nástupnictví trůnu se řídí pravidly prvorození a zastoupení; přitom se dává přednost dřívější větví rodu před pozdější, uvnitř téže věve rodu bližšímu stupni před vzdálenějším, uvnitř téhož stupně mužskému následníku trůnu před ženským a při stejné pohlaví starší osobě před mladší.

(2) Korunní princ je od svého narození nebo od okamžiku, v němž dojde k události vedoucí k jeho jmenování, nositelem titulu princ Asturie, jakož i dalších titulů, které tradičně přísluší nástupci trůnu Španělské Koruny.

(3) Při vyměnění všech právooplávaných větví rodu určí Cortes Generales způsob obsazení trůnu, který odpovídá nejlépe zájmu Španělska.

(4) Osoby, jež mají právo na nástupnictví trůnu a jež přes výslovný zákaz krále a Cortes Generales uzavřely manželství, budou samy stejně jako jejich potomci vyloučeny z nástupnictví trůnu.

(5) Zřeknutí se trůnu, odmítnutí a každou pochybnost, jež de facto nebo de iure se při následnictví trůnu objeví, řeší organický zákon.

Čl. 58.

Manželka krále nebo manžel královny nesmí vykonávat žádné ústavní povinnosti s výjimkou ustanovení o regentství.

Čl. 59.

(1) Není-li král plnoletý, přejímá způsobem stanoveným v ústavě regentství otec nebo matka krále anebo, není-li jich, plnoletý v pořadí nejbližší stojící příbuzný a vykonává toto regentství, dokud se nestane král plnoletým.

(2) Není-li král schopen vykonávat svůj úřad, a je-li tato neschopnost zjištěna prosteďnicvím Cortes Generales, přejímá regentství neprodlžené korunou princ, jestliže je plnoletý. Není-li ještě plnoletý, jedná se podle postupu uvedeného v předchozím odstavci, dokud korunou princ nedosáhne plnoletosti.

(3) Není-li osoba, již by příslušelo regentství, je tato osoba jmenována prosteďnicvím Cortes Generales. V takovém případě se může skládat z jedné, tří nebo pěti osob.

(4) K výkonu regentství se vyžaduje španělská národnost a plnoletost.

(5) Regentství se vykonává na základě ústavního mandátu a vždy ve jménu krále.

Čl. 60.

(1) Poručníkem neplnoletého krále je osoba, kterou označil zemřelý král ve své závěti, a to za předpokladu, že tento poručník je plnoletý a rodilý Španěl. Jestliže neoznačil nikoho, přejímají poručnictví otec nebo matka, pokud zůstávají ovdovělími. Není-li takových osob, jmenují poručníka Cortes Generales; úřad regenta a poručníka současně mohou však vykonávat pouze otec, matka nebo přímý předci krále.

(2) Výkon poručnictví je neslučitelný s jakýmkoli politickým úřadem anebo politickou reprezentací.

Čl. 61.

(1) Ve svém prohlášení před Cortes Generales přísahá král, že bude věrně vykonávat svůj úřad, dodržovat ústavu a zákony a o jejich dodržování pečovat a ctít práva občanů a autonomních společenství.

(2) Stejnou přísahu, jakouž i věrnost králi skládají následník trůnu při dosažení plnoletosti a regent anebo regenti při převzetí jejich úřadu.

Čl. 62.

Králi přísluší:

a) schvalovat a vyhlašovat zákony;

b) svolávat a rozpouštět Cortes Generales a stanovit volby podle ustanovení ústavy;

c) stanovit lidové hlasování v případech, jež předvídá ústava;

d) navrhnout kandidáta na úřad ministerského předsedy, jmenovat ho, jakož i propouštět podle ustanovení ústavy;

e) jmenovat a propouštět členy vlády na návrh ministerského předsedy;

f) vydávat nařízení přijatá v ministerské radě, přidělovat civilní a vojenské úřady a propouštět pocity a vyznamenání podle zákonů;

g) být informován o státních záležitostech a za tímto účelem na návrh ministerského předsedy předseda schůzí ministerské rady, pokládá-li to za účelné;

h) vykonávat vrchní velení nad brannými silami;

i) vykonávat právo milosti podle zákona, který nesmí připustit obecnou bezrestnost;

j) převzít zástítu nad královskými Akademiiemi.

Čl. 63.

(1) Král pověřuje vyslance a ostatní diplomatické zástupce. Zahraniční zástupci ve Španělsku jsou jím akreditováni.

(2) Králi přísluší v souladu s ústavou a zákony oznámit souhlas státu s převzetím mezinárodních závazků na základě smluv.

(3) Králi přísluší po předchozím zmocnění Cortes Generales vyhlašovat válku a uzavírat mír.

Čl. 64.

(1) Opatření krále spolupodepisuje ministerský předseda a případně příslušný ministr. Návrh na jmenování ministerského předsedy a jeho jmenování, jakož i rozpouštění podle čl. 99 spolupodepisuje předseda Kongresu.

(2) Za akty krále odpovídají osoby, které je spolupodepsaly.

Čl. 65.

(1) Král dostává ze státního rozpočtu paušální částku pro potřeby své rodiny a královského domu. S touto částkou nakládá volně.

(2) Král jmenuje a propouští dle své úvahy civilní a vojenské členy svého domu.

TITUL III
Cortes Generales

Kapitola I

Komory

Čl. 66.

- (1) Cortes Generales představují španělský lid. Skládají se z Poslanecké sněmovny (Congreso de los Diputados) a Senátu.
- (2) Cortes Generales vykonávají zákonodárnou moc státu, schvalují státní rozpočet, kontrolují činnost vlády a vykonávají všechny další pravomocce, které jim ústava světuje.
- (3) Cortes Generales jsou nedotknutelné.

Čl. 67.

- (1) Nikdo nesmí být současně členem obou komor nebo členem shromáždění některého autonomního společenství a poslancem tohoto Kongresu.
- (2) Členové Cortes Generales nemohou být zavazováni imperativním mandátem.
- (3) Shromáždění členů parlamentu, jež se konají bez řádného svolání komory nezavazují a nemožou ani plnit jejich funkce ani požívat jejich výsad.

Čl. 68.

- (1) Kongres se skládá z nejméně tří set a nejvíce čtyř set poslanců, kteří jsou voleni ve všeobecných, svobodných, rovných, přímých a tajných volbách podle zákona.
 - (2) Volebním obvodem je provincie. Ceuta a Melilla reprezentují vlastní poslanci. Rozdělení celkového počtu poslaneckých mandátů na jednotlivé volební obvody se provádí zákonem, přičemž na každý volební obvod připadají nejméně dva mandáty; rozdělení ostatních mandátů se provádí úměrně k počtu obyvatel.
 - (3) Volby se provádí v každém volebním obvodu podle systému poměrného zastoupení.
 - (4) Kongres je volen na čtyři roky. Mandát poslanců končí čtyři roky po jejich volbě a nebo ke dni rozpuštění komory.
 - (5) Volit a být voleni mohou všichni Španělé, kteří mají v plném rozsahu politická práva.
- Účkon volebního práva Španěly, kteří se nacházejí mimo španělské výsosné území, zákon uznává a stát umožňuje.

- (6) Volby se konají mezi třiceti a šedesáti dny po ukončení mandátu. Nově zvolený Kongres musí být svolán během dvaceti pěti dnů po volbách.

Čl. 69.

- (1) Senát je komorou územní reprezentace.
- (2) V každé provincii volí voliči podle organického zákona po čtyřech senátorech ve všeobecných, svobodných, rovných, přímých a tajných volbách.
- (3) V ostrovních provinciích vytváří každý ostrov nebo skupina ostrovů, jež má Ostrovní radu, jeden volební obvod pro volbu do senátu. Velkým ostrovům Gran Canaria, Mallorca a Tenerife připadá po třech senátorech a po jednom senátorovi pak těmto ostrovům nebo ostrovním skupinám: Ibiza-Formentera, Menorca, Fuerteventura, Gomera, Hierro, Lanzarote a La Palma.
- (4) Ceuta a Melilla volí po dvou senátorech.
- (5) Autonomní společenství jmenuje kromě toho po jednom senátoru a po jednom dalším za každý jeden milion obyvatel na svém území. Jmenování přísluší zákonodárnému shromáždění a nebo není-li ho, nejvyššímu kolegiálnímu orgánu Autonomního společenství, a to v souladu se statuty, jež musí v každém případě zajišťovat přiměřené poměrné zastoupení.
- (6) Senát je volen na čtyři roky. Mandát senátorů končí čtyři roky po volbě anebo ke dni rozpuštění komory.

Čl. 70.

- (1) Volební zákon stanoví důvody pro nevolitelnost, jakož i neslučitelnost s funkcí poslance a senátora. Neslučitelnost se týká v každém případě:
 - a) členů Ústavního soudu;
 - b) vysokých úředníků státní správy v míře stanovené zákonem a s výjimkou členů vlády;
 - c) Obhájece lidu;
 - d) soudců a státních zástupců v činné službě;
 - e) vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních složek a policie v činné službě;
 - f) členů volebních výborů.
- (2) Platnost mandátu a jmenovacích listin členů obou komor podléhá za podmínek volebního zákona soudní kontrole.

Čl. 71.

- (1) Poslanci a senátoři jsou nedotknutelní pro názory, vyslovené při výkonu jejich mandátů.
- (2) Právě tak požívají poslanci a senátoři imunitu po dobu, kdy vykonávají

mandát a směřjí byt zadržení pouze při trestném činu samém. Mohou byt žalování anebo soudně stíháni pouze na základě předchozího svolení příslušné komory.

(3) Pro trestní řízení proti poslancům a senátorům je příslušná trestní komora Nejvyššího soudu.

(4) Poslanci a senátoři dostávají plat, který je stanoven příslušnou komorou.

Čl. 72.

(1) Obě komory přijímají svůj vlastní jednací řád, schvalují nezávisle vlastní rozpočet a upravují ve vzájemné shodě Personální statut Cortes Generales. O jednacím řádu a jeho změnách hlasují v konečném hlasování společně, a to absolutní většinou.

(2) Komory volí každá svého předsedu a další členy předsednictev. Při společných schůzích řídí jednání předseda Kongresu; pro tyto schůze platí jednací řád Cortes Generales, který byl schválen v obou komorách.

(3) Předsedové komor vykonávají jejich jménem disciplinární a policejní moc v příslušných budovách.

Čl. 73.

(1) Komory se scházejí ročně ke dvěma řádnými zasedáními. První trvá od září do prosince, druhé od února do června.

(2) Na návrh vlády, Stálého výboru nebo absolutní většiny jedné z komor mohou se komory scházet k mimořádným zasedáním. Tato mohou byt svolána na základě pevného denního řádu a jsou ukončena, jakmile je tento program vyčerpán.

Čl. 74.

(1) Komory se scházejí ke společným zasedáním, aby uplatnily své kompetence, jež se netýkají zákonodárství, a které Cortes Generales výslovně svěřuje titulu II.

(2) Rozhodnutí Cortes Generales podle článků 94 odst. 1, 145, odst. 2 a 158 odst. 2 se schvalují většinou každé z komor. V prvním případě zahájí procesní postup Kongres, v ostatních dvou případech Senát. Nedojde-li mezi Senátem a Kongresem ke shodě, učiní se ve všech případech pokus prostřednictvím společného výboru, složeného z rovného počtu poslanců a senátorů, jehož cílem je dosáhnout shody. Výbor předloží návrh, o němž se hlasuje v obou komorách. Nebude-li přijat v předložené podobě, rozhodne Kongres absolutní většinou.

Čl. 75.

(1) Komory plní své úkoly v plénu a ve výborech.

(2) Komory mohou přijetí vládních nebo iniciativních návrhů zákona přenést na stálé zákonodárné výbory. Plénum může však kdykoli vyzádat debatu a hlasování ke každému návrhu zákona, který byl na ně přenesen.

(3) Výňaty z ustanovení předchozího odstavce jsou ústavní změny, mezinárodní otázky, organické a základní zákony, jakož i státní rozpočet.

Čl. 76.

(1) Kongres a Senát mohou, a to i společně, vytvářet vyšetřovací výbory ke každé záležitosti veřejného zájmu. Jejich závěry nezavazují soudy a nemají žádný vliv na soudní rozhodnutí; výsledek vyšetřování se však předá státnímu zastupitelství, aby eventuálně podniklo nezbytná opatření.

(2) Je povinností se osobně dostavit, jestliže o to komory požádají. Zákon stanoví sankce, jež mohou byt uvaleny při nesplnění této povinnosti.

Čl. 77.

(1) Komory mohou přijímat individuální a kolektivní petice, jež musí byt předloženy písemně; přímé předkládání na shromážděných občanů je nepřipustné.

(2) Komory mohou petice předávat dále vládě. Vláda je povinna se na žádost komor k obsahu peticí vyjádřit.

Čl. 78.

(1) V každé komoře je Stálý výbor, který se skládá z nejméně 21 členů; poslanceké skupiny jsou zastoupeny úměrně počtu svých členů.

(2) Stálému výboru předsedá vždy předseda příslušné komory. Úkoly těchto stálých výborů jsou upraveny článkem 73. Nadto jim připadají pravomoci komor podle článku 86 a 116 v případě jejich rozpuštění anebo uplynutí jejich mandátu. Dále přijímají působnost komor v době mimo jejich zasedání.

(3) Při uplynutí mandátu nebo v případě rozpuštění Cortes Generales, vykonávají stálé výbory jejich funkce až do ustavení nových Cortes Generales.

(4) Jakmile se příslušná komora sejde, podá stálý výbor zprávu o záležitostech, které projednal a o svých usneseních.

Čl. 79.

(1) Komory jsou usnášeníschopné, jestliže byly řádně svolány a je-li přítomna většina jejich členů.

(2) K platnosti usnesení je třeba souhlasu většiny přítomných členů. To